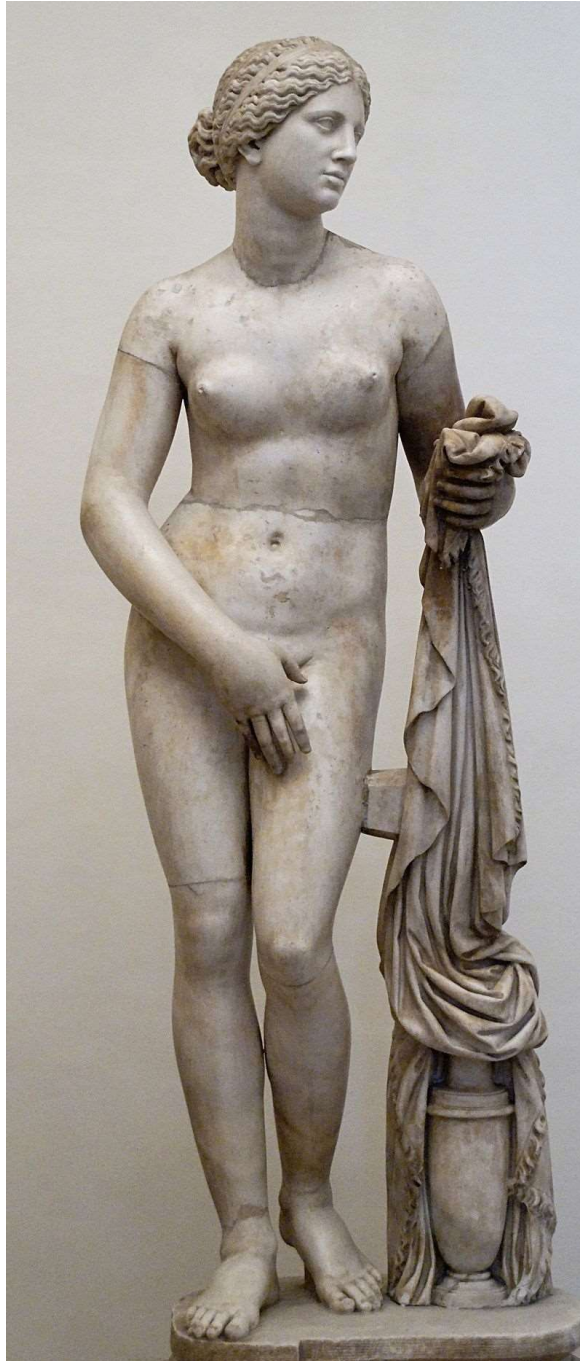

AFRODITA/VENUS DE CNIDO (PRAXÍTELES, s. IV a.C.)

- Títol: Afrodita/Venus de Cnido
- Autor: Praxíteles
- Tema: mitològic
- Material: marbre de Paros
- Cronologia: 360 aC (mitjan s. IV a.C.)
- Estil: Grec clàssic tardà
- Localització: Museus Vaticans (Roma)

Aquesta escultura exposada als Museus Vaticans de Roma és una còpia romana d'una escultura original de Praxíteles. La figura de la deessa Afrodita es va vendre a la ciutat de Cnido, a l'Àsia Menor, de la qual ha rebut el seu nom. L'original va desaparèixer en un incendi a Constantinoble, ciutat on l'emperador Teodosi havia ordenat que la portessin.

Representa la deessa **Afrodita** en el moment de sortir del bany, excusa que l'autor aprofita per representar un nu femení.

Feia 205 cm d'alçada i va ser esculpida en marbre de Paros. Originalment estava policromada.

Es tractava d'una imatge de culte que, segons Llucià, estava instal·lada en un temple obert de la ciutat de Cnido, fet que permetia contemplar-la des de diversos punts de vista.

És la primera escultura exempta coneguda d'un nu femení en l'art grec. Fins llavors la dona o deessa era representada vestida o coberta amb una túnica que transparentava la seva anatomia mitjançant la tècnica dels draps molls.

Representa la deessa de peu, sense roba, amb una cinta als cabells com a símbol de feminitat i amb els cabells recollits en un monyo.

Mostra l'anatomia de la dona i està ben proporcionada representant la **bellesa ideal femenina**, si bé la situació (el bany) i el seu gest (de vergonya) mostren una **deessa humanitzada**. La figura està en **contrapposto**: s'aguanta sobre la cama dreta en tensió, mentre que l'esquerra està relaxada i flexionada. S'observa també la **corba praxiteliana** del cos, amb què Praxíteles donava vida a les seves escultures, al fer-les menys rígides i més sinuoses i sensuals. Amb la mà esquerra sosté una roba (representa una escena de bany), mentre que amb la dreta, amb un gest de vergonya, com si hagués estat descoberta inesperadament, intenta tapar-se el pubis. El rostre mostra la serenitat pròpia de l'escultura clàssica, també mostra simetria. El cabell té relleu, però és molt simètric. Per aguantar la figura, l'autor utilitza el recurs de situar una àmfora mig coberta per un drap.

Els acabats escultòrics demostren un domini tècnic important. L'autor crea un efecte de sfumato amb la llum, que llisca uniformement pel cos. Per contra, al cabell, i sobretot al mantell, observem un gran contrast lumínic de llums i ombres.

TEMA: Mitològic. Afrodita prenent un bany. Al mirar-la, fa la impressió que l'hem sorprès banyant-se. Sembla que representava la deessa banyant-se i embellint-se abans de sotmetre's al Judici de Paris, qui havia d'elegir la deessa més bella.

La model per a l'obra va ser l'amant de l'escultor, Friné, famosa per la seva bellesa.

Afrodita/Venus és la deessa de l'amor i la bellesa (i el desig sexual). Aquesta és la primera escultura exempta coneguda d'un nu femení en l'art grec. Fins a aquell moment, l'escultura grega havia estat dominada per figures de nus masculins. A l'escultura grega, el nu femení va aparèixer gairebé tres segles després dels primers nus masculins, els Curos; les figures femenines de Cora estaven vestides. Abans la nuesa era una mostra heroica assignada només als homes. Quan va fer l'Afrodita de Cnidos, potser Praxíteles va crear l'estàtua amb la intenció de ser vista pels espectadors masculins. Aquesta escultura inaugura el **model escultòric de la Venus púdica** que trobarem posteriorment en altres períodes, com l'escultura romana o al Renaixement.

Durant molts segles, la mitologia va oferir una excusa per representar nus femenins, ja que un nu realista hauria estat considerat indecent i escandalós. Això no va canviar fins al segle XIX amb el *Déjeuner sur l'herbe*, i sobretot, amb l'*Olympia* de Manet, una dona real que mira desafiant l'espectador, cosa que va provocar escàndol en la "societat benpensant" burgesa.

Édouard Manet, *Olympia*, pintura a l'oli, 1863, Museu d'Orsay (París)

Fitxa elaborada per Mònica Bosch Portell
Institut Carles Rahola (Girona)